

1. Obiekt

KAPLICA pw. Narodzenia NMP

2. Czas powstania

1786 r.

3. Miejscowość

MANIECZKI

4. Adres Manieczki 63-111
ul. Parkowa 4

nr hipoteczny KW 543

5. Przynależność administracyjna

województwo poznańskie

gmina Brodnica POWIATSKI

6. Poprzednie nazwy miejscowości
MANSDORF (niem.)

7. Przynależność administracyjna przed 1.VI.1975 r.

województwo poznańskie

powiat Kościan

8. Właściciel i jego adres

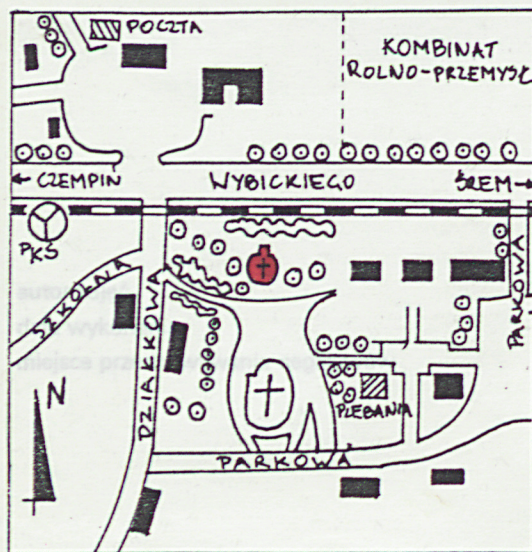
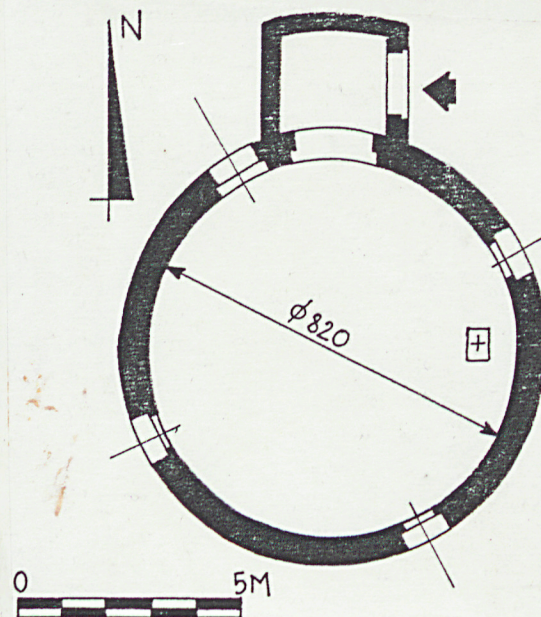
parafia rzym-kat pw. św. Barbary
w Jaszkanie, biuro parafii:
ul. Parkowa 4, Manieczki 63-111

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr 849/A data 16.02.1970

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

Wieża w dokumentach do 1485 r. zw. Mańczycami. W 1368 r. w Mańczycach władał Sędziwój z Głębocka. W późniejszej historii majątku bardzo częste zmiany właścicieli.

Na podstawie umowy z dn. 21.VI. 1781 r. Manieczki posiadał Józef Wybicki, któremu wniosła je we wianie - razem z Psarskimi - Estera Kowalska. Wybicki mieszkał w Manieczkach w l. 1781-1791 i potem, z przerwami, aż do swojej śmierci w 1822 r.. Jak podają przekazy pisemne, w 1786 r. na zach skraju parku dworskiego stanęła rodowa kaplica-rotunda o formach barokowych ufundowana z zasobów gen. Wybickiego.

W chwili obecnej kaplica jest praktycznie nie używana. Pierwotnie umiejscowiona była przy dworze, w którym mieszkał Wybicki. Dwór spłonął pod koniec lat 20. XIX w. a nowi właściciele Manieczek wybudowali swoją siedzibę w innym miejscu, ok. 200 m na wschód od kaplicy. Obecnie rotunda położona jest na terenie przykościelnym kościoła filialnego pw. Narodzenia NMP.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

POŁOŻENIE: Wieś Manieczki usytuowana jest przy trasie Czempin (12 km na zach)-Śrem (8 km na wsch). Kaplica znajduje się w centrum wsi, w pobliżu torów kolejowych i drogi Czempin-Śrem po ich pd stronie, w kwaterze ograniczonej od pn odcinkiem ul. Wybickiego, od zach- ul. Działkową oraz od pd i wsch- ul. Parkową, na terenie przykościelnym, na pn od kościoła pw. Narodzenia NMP.

MATERIAŁ: Budynek ceglany, tynkowany, niepodpiwniczony, na fundamencie ceglanym. Wnętrze przykryte stropem drewnianym, belkowym z podsufitką. Więźba dachowa drewniana. Dach i latarnia przykryte arkuszami blachy. Posadzki betonowe. Okna drewniane, krosnowe, czterodzielne, okrągłe. Drzwi drewniane, dwuskrzydłowe, płycinowe.

RZUT: Budowla na planie koła z dostawioną od północy kruchtą na rzucie zbliżonym do kwadratu (północny bok jest wycinkiem koła). Wejście do rotundy znajduje się w północnej części, poprzez wejście do kruchty w jej wschodnim boku. Wnętrze doświetlone czterema okrągłymi oknami symetrycznie rozmieszczonymi względem siebie, stosunkowo niewielkimi wobec rozmiarów kaplicy.

BRYŁA: Budynek pod postacią rotundy z kruchtą na planie zbliżonym do kwadratu dostawioną od północy. Nad kruchtą dach czteropiętrowy. Bęben rotundy przykrywa dach w kształcie obciętego stożka o szerokiej podstawie i wklęsłym profilu tworzących oraz znajdująca się na nim latarnia nakryta hełmem w kształcie dzwonu o ośmiobocznej konsze. Nieduża wysokość bębna - przy jego szerokości, oraz stosunkowo płaski dach sprawiają, że kaplica posiada dość przysadziste proporcje i jedynie ażurowa latarnia dodaje rotundzie znamion lekkości.

ELEWACJE: Na niskim cokole pierwotnie pomalowanym na biało wznosi się cylinder rotundy o szarym otynkowaniu, zwieńczony żółtym gzymsem koronującym. Od pn przylega kruchta z szerokim wejściem od wschodu. Okna rozmieszczone są od pn-wsch i zach oraz pd-wsch i zach..

WNĘTRZE: Pomalowane na biało. Ściany obiega pas boazerii wys. na ok. 50 cm. Od wschodu umieszczony jest ołtarz w formie konfesji wzniesiony na ceglanych filarach.

WYPOSAŻENIE: na zewnętrznej ścianie cylindra, od wschodu, wmurowana tabliczka kamienna z wyrytym napisem: „DEO MEO JO:WY:SR A:1786”.

INSTALACJE: elektryczna, odgromowa

14. Kubatura ok. 300 m ³	15. Powierzchnia użytkowa ok. 80 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne -sakralne	17. Użytkowanie obecne -sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1992 r.- malowanie wcześniej - naprawa dachu - założenie opaski ściągającej mur - tynkowanie		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Obiekt o widocznym zachwianiu statyki. Ślady jej utraty widoczne zwłaszcza po stronie południowej. Od wsch niewielkie złuszczenia tynku	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie - określenie i przeciwdziałanie przyczynom osiadania budynku (?)			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

CIEPLUCHA Z., Z przeszłości ziemi kościańskiej,
Kościan 1929;
DURCZYKIEWICZ L., Dwory polskie w Wielkim Księ-
stwie Poznańskim, Pn 1912;
Ewidencja parku dworskiego w Manieczkach, gm.
Brodnica, Pn 1979-1980;
Katalog zabytków sztuki w Polsce, T.V., z.25;

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25 Wypełnił

Wiesław Biegański

imię i nazwisko

data listopad 1995 r.

26. Sprawdził

imię i nazwisko

data

27. Załączniki

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MANIECZKI	kaplica pw. Narodzenia NMP	materiał ilustracyjny

Wkładkę założył: Wiesław Biegański, listopad 1995 r.
(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów _____